

Sygn. akt V KK 262/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Barbara Skoczowska

SSN Andrzej Tomczyk

Protokolant Katarzyna Wępa

po rozpoznaniu w dniu 5 lipca 2022 r. na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w sprawie B. K.

ukaranego z art. 94 § 1 k.w.,

kasacji Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego

od prawomocnego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w P.

z dnia 10 marca 2022 r., sygn. akt II W [...],

I. uchyla zaskarżony wyrok nakazowy w części dotyczącej orzeczenia o karze oraz w zakresie braku rozstrzygnięcia o środku karnym w postaci zakazu prowadzenia pojazdów - i sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi Rejonowemu w P. do ponownego rozpoznania;

II. wydatkami postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem nakazowym z dnia 10 marca 2022 r., sygn. akt II W [...], Sąd Rejonowy w P. uznał B. K. winnym wykroczenia z art. 94 § 1 k.w. polegającego na

tym, że w dniu 4 stycznia 2022 r. około godz. 21:50 w miejscowości P., na ul. W., gmina P., woj. [...], na drodze publicznej kierował pojazdem marki B. o nr rej. [...] nie posiadając uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi - i za to wymierzył mu karę 1000 zł grzywny oraz zasądził od niego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 70 zł tytułem zryczałtowanych wydatków postępowania i kwotę 100 zł tytułem opłaty.

Orzeczenie to nie zostało zaskarżone przez żadną ze stron postępowania i uprawomocniło się w dniu 26 marca 2022 r.

Kasację na niekorzyść ukaranego B. K. wniósł na podstawie art. 110 § 1 k.p.w. Prokurator Generalny, który zaskarżył wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze oraz w zakresie braku obligatoryjnego rozstrzygnięcia o środku karnym w postaci zakazu prowadzenia pojazdów.

Na podstawie art. 111 k.p.w. oraz art. 526 § 1 k.p.k. i art. 537 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.w. zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

- art. 94 § 1 k.w. polegające na wymierzeniu obwinionemu B. K. na podstawie tego przepisu, za przypisany mu czyn popełniony w dniu 4 stycznia 2022 r., kary grzywny w wysokości 1000 złotych, podczas gdy zgodnie z jego dyspozycją, w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2022 r., kara grzywny mogła być wymierzona w wysokości nie niższej niż 1500 złotych;

- art. 94 § 3 k.w. polegające na odstąpieniu od orzeczenia wobec obwinionego B. K. środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów, podczas gdy jego orzeczenie było obligatoryjne wobec uznania obwinionego za winnego popełnienia wykroczenia, o którym mowa w art. 94 § 1 k.w.

W konkluzji Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w P.

Odpowiedź na kasację złożył ukarany B. K., w której wnosił o jej nieuwzględnienie stwierdzając, że jest niezasadna.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest zasadna i to w stopniu oczywistym. Zaskarżony wyrok nakazowy rzeczywiście zapadł z rażącym i mającym istotny wpływ na jego treść naruszeniem przepisów prawa materialnego wymienionych w zarzutach kasacji. Ocena tego rodzaju przemawiała za rozpoznaniem nadzwyczajnego środka zaskarżenia w trybie przewidzianym w art. 535 § 5 k.p.k., to jest na posiedzeniu bez udziału stron - i jego uwzględnieniem w całości.

Trafnie podniesiono w kasacji, że art. 3 pkt 9 ustawy z dnia 2 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r., poz. 2328), zmienił z dniem 1 stycznia 2022 r. dotychczasową treść art. 94 k.w. Paragraf 1 tego przepisu otrzymał brzmienie: „Kto na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu prowadzi pojazd mechaniczny, nie mając do tego uprawnienia, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny nie niższej niż 1500 złotych”. Modyfikacji uległa również treść § 3 tego artykułu - „W razie popełnienia wykroczenia, o którym mowa w § 1, orzeka się zakaz prowadzenia pojazdów”. Jak zaznaczono powyżej, zmiany te, zgodnie z dyspozycją art. 23 w/w ustawy, weszły w życie z dniem 1 stycznia 2022 r. i obowiązywały zarówno w dacie popełnienia przez B. K. wykroczenia (4 stycznia 2022 r.), jak i w dacie wydania przedmiotowego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego (10 marca 2022 r.).

Z kolei przepis art. 24 § 1 k.w. stanowi, że grzywnę wymierza się w wysokości od 20 do 5000 złotych, chyba że ustawa stanowi inaczej. Słusznie podniesiono w kasacji, że ustawodawca w sposób wyraźny zastrzegł zatem, na gruncie regulacji szczególnych, możliwość odstępstwa od przyjętych we wskazanym przepisie granic. Taką właśnie modyfikacją jest ustalenie w aktualnie obowiązującej treści art. 94 § 1 k.w. stawki minimalnej grzywny, w kwocie wyższej niż określona w przepisie ogólnym (art. 24 § 1 k.w.), poprzez wskazanie, że grzywna może być orzeczona w wysokości nie niższej niż 1500 złotych. Skoro zatem Sąd Rejonowy w P. wymierzył B. K. za przypisane mu wykroczenie z art. 94 § 1 k.w. grzywnę w wysokości 1000 złotych, orzekł w tym zakresie karę poniżej minimalnego ustawowego progu, rażąco naruszając ten przepis.

Rację ma też Prokurator Generalny podnosząc, że przepis art. 94 § 3 k.w. w brzmieniu obowiązującym w dacie nie tylko orzekania przez Sąd, ale i w czasie popełnienia przez obwinionego wykroczenia, nie pozostawia Sądowi żadnej dowolności w zakresie orzekania środka karnego. Przepis ten stanowi wprost, że „w razie popełnienia wykroczenia, o którym mowa w § 1, orzeka się zakaz prowadzenia pojazdów”. Zatem w razie skazania za wykroczenie z art. 94 § 1 k.w., jeżeli tylko zostało popełnione po dniu 31 grudnia 2021 r. (jak w niniejszej sprawie), obligatoryjne (obowiązkowe) jest orzeczenie na podstawie art. 94 § 3 k.w. środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych. Określenie „orzeka się” nie pozostawia w tym zakresie decyzji co do środka karnego do swobodnego uznania sądu, lecz rodzi po jego stronie obowiązek takiego orzeczenia.

Podsumowując te rozważania należy zgodzić się z autorem kasacji, że uznanie B. K. za winnego wykroczenia z art. 94 § 1 k.w. popełnionego w dniu 4 stycznia 2022 r., implikowało konieczność orzeczenia wobec niego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów, a ponieważ obwiniony prowadził pojazd mechaniczny, zakaz winien odnosić się do tożsamego rodzaju pojazdów. Brak orzeczenia tego środka karnego stanowi oczywiste i rażące naruszenie prawa materialnego, albowiem nie orzeczono obligatoryjnego środka karnego.

Wobec powyższego Sąd Najwyższy uchylił wyrok nakazowy w zaskarżonej części i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w P. do ponownego rozpoznania. W dalszym toku postępowania Sąd ten będąc związany zapatrywaniem prawnymi Sądu Najwyższego wyda w wytyczonym orzeczeniem kasacyjnym zakresie, stosowne rozstrzygnięcie zarówno w zakresie kary grzywny bacząc na jej ustawowy minimalny próg, jak i w przedmiocie środka karnego.

Orzeczenie o wydatkach związanych z kasacją Prokuratora Generalnego oparto na podstawie art. 638 k.p.k.

Z tych wszystkich względów, orzeczono jak w wyroku.

[as]

